

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-2.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор ПУЕТ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Туризмологія»

для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра

факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

ПОЛТАВА – 2016

Робоча навчальна програма «Туризмологія» для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра на 1 семестр 2016-2017 навчального року

Укладач: Скляр Г.П., д.е.н., завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу, професор.

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної групи з напрямку підготовки та спеціальності «Туризм»

ПОГОДЖЕНО

Методист науково-навчального центру

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	5
Розділ 2. Робочий графік навчальної дисципліни на семестр	6
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять	7
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	8
Розділ 5. Самостійна робота студентів	12
Розділ 6. Методики активізації процесу навчання	13
Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	14
Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу	16
Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення	17

Вступ

Програму дисципліни «Туризмологія» призначено для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра, професійного спрямування «Туризм» та укладено з урахуванням сучасних вимог до навчально-методичних документів і професійних компетенцій освітньо-кваліфікаційної характеристики магістр за спеціальністю 8.14010301 «Туризмознавство (за видами)» спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 1401 «Сфера обслуговування», затвердженої Президією НМК зі сфери обслуговування, 2010 р.

Метою дисципліни «Туризмологія» є узагальнення накопичених знань в період вивчення туризмологічних дисциплін, створення цілісної уяви про туризм як соціальний інститут, як форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, яка подорожує.

Завданням вивчення туризмології є теоретична та практична підготовка студентів фаху з питань:

- визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни;

- розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму;

- систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генезу та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій;

- осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, органічної узгодженості всіх частин;

- з'ясування функцій туризмологічного знання, його суспільного «призначення»;

- виявлення діалектики зв'язків між теорією та практикою туристської діяльності.

Після вивчення дисципліни студент повинен знати:

- компоненти туризмологічної теорії;

- генезу та складові туризмологічного знання;

- етапи становлення науки про туризм.

Вміти використовувати й розуміти: теорії розвитку туризму; принципи філософського тлумачення явища «туризм», філософського підґрунтя подорожей, мотивації туристів; особливості становлення туристичної економіки, педагогіки туризму; міжнародний та вітчизняний досвід культурного впливу туризму на місцевий етнос; соціологію туризму та його значення в розвитку суспільства, людини в ньому; психологію та етику подорожан, історію виникнення системи та поширення туристичної індустрії, психологію сучасної людини «viator», етику та кроскультурні особливості туристичних обмінів; географію, гармонійний розвиток і природокористування в туризмі, екологію туризму; економіку туризму як систему наук та прикладний інструментарій формування економічного механізму й економічної стратегії туристичних підприємств.

Дисципліна «Туризмологія» відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, передбачених навчальними планами вищевикладеного фаху, викладається після вивчення дисциплін курсу «Філософія», «Туроперейтинг», «Організація туристичних подорожей».

Структура навчального процесу з дисципліни «Туризмологія» передбачено 90 год (3 кредити, 2 годин на тиждень), в тому числі: 20 годин лекцій, 16 годин практичних занять, 54 годин самостійної роботи студентів.

Оцінка знань здійснюється за кредитно-модульною системою, форма підсумкового контролю – екзамен.

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Туризмологія» для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра

Характеристика навчальної дисципліни
1. Кількість кредитів за ECTS – 3.
2. Кількість модулів: денна – 2.
3. Нормативна (варіативна) у відповідності до навчального плану – нормативна.
4. Курс: денна – 5.
5. Семестр: денна – 9.
6. Денна форма навчання, годин: 90 – загальна кількість:
- лекції: 1 семестр – 20.
- практичні заняття: 1 семестр – 16.
- самостійна робота: 1 семестр – 54.
- вид підсумкового контролю: екзамен.
- кількість годин на тиждень: – 2.
7. Заочна форма навчання: навчальним планом на 2016-2017 н.р. вивчення цієї дисципліни не передбачено

Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Туризмологія» для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра

№ п/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		позааудиторні заняття
			лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука		32	8	8	16
1	Туризмологія як соціогуманітарна наука	8	2	2	4
2	Гене́за туризмологічного значення	8	2	2	4
3	Теоретико-методологічні складові туризмології	8	2	2	4
4	Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології	8	2	2	4
Модуль 2. Супутні дисципліни туризмології		58	12	8	38
5	Історія та антропологія туризму	8	2	-	6
6	Географія туризму	8	2	2	4
7	Соціологія туризму	8	2	2	4
8	Культурологія туризму	8	2	-	6
9	Психологія та етика туризму	8	2	2	4
10	Педагогіка туризму	10	-	-	10
11	Праксеологія туризму	8	2	2	4
Разом		90	20	16	54

Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни

Таблиця 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Туризмологія», яка викладається для студентів денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Тема практичних занять	Обсяг годин	Навчально-методична література
1	2	3	4	5
Модуль 1. «Туризмологія як соціогуманітарна наука»				
Тема 1 «Туризмологія як соціогуманітарна наука». Лекція 1, 1. Основні теорії розвитку туризму. 2. Теоретико-методологічні засади туризмології. 3. Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмології їх сутність і взаємовідношення.	2	Практичне заняття 1 «Туризмологія як соціогуманітарна наука», 1. Актуалізація потреби створення теорії туризму 2. Кореляційне співвідношення теорії і практики туризму, 3. Виявлення зв'язків туризму з економікою, географією, культурою, соціологією, психологією тощо.	2	Осн.: 2, 3, 11, 12 Дод.: 17
Тема 2 «Генеza туризмологічного значення». Лекція 2, 1. Осмислення феномену подорожей в процесі становлення туризмологічного знання. 2. Становлення науки про туризм. 3. Заснування міжнародних, наукових і громадських організацій:	2	Практичне заняття 2 «Генеza туризмологічного значення», 1. Перші узагальнення подорожей в античній філософії 2. Сутність, характер подорожей в епоху Середньовіччя 3. Українська туризмологічна школа.	2	Осн.: 3, 11, 12 Дод.: 17, 18
Тема 3 «Теоретико-методологічні складові туризмології». Лекція 3, 1. Сутність системоформуючих категорій туризмології 2. Принципи, методи та функції туризмології. 3. Туризмологічна проблемологія.	2	Практичне заняття 3 «Теоретико-методологічні складові туризмології», 1. Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. 2. Туризм як чинник сталого розвитку суспільства. 3. Складові туризмологічного знання.	2	Осн.: 2, 3, 11, 12 Дод.: 17, 18

Продовження таблиці 4

1	2	3	4	5
Тема 3 «Теоретико-методологічні складові туризмології». Лекція 3, 1. Сутність системоформуючих категорій туризмології 2. Принципи, методи та функції туризмології. 3. Туризмологічна проблемологія.	2	Практичне заняття 3 «Теоретико-методологічні складові туризмології», 1. Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. 2. Туризм як чинник сталого розвитку суспільства. 3. Складові туризмологічного знання.	2	Осн.: 11, 12 Дод.: 17
Тема 4 «Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології». Лекція 4, 1. Особливості філософського розуміння та інтерпретації феномену туризму. 2. Гуманізація туризму як чинник гармонії відносин людини з довкіллям. 3. Аксиологічний аспект цінності туристичної діяльності.	2	Практичне заняття 4 «Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології», 1. Туризм як «життєвий світ» людини. 2. Антропологічне значення подорожей. 3. Туристські екзистенціали: «зустріч», «вибір», «свобода», «відповідальність».	2	Осн.: 12, 14 Дод.: 15
Модуль 2. «Супутні дисципліни туризмології»				
Тема 5 «Історія та антропология туризму». Лекція 5, 1. Антропология мандрів та подорожей. 2. Філософське тлумачення антропологии туризму. 3. Туристичні товари та товари народних промислів як наслідки антропогенезу.	2		-	Осн.: 1, 3, 11 Дод.: 15
Тема 6 «Географія туризму». Лекція 6, 1. Територіальна організація туризму. 2. Принципи розміщення туристичних ресурсів, туристського районування. 3. Принципи туристичного споживання природних ресурсів.	2	Практичне заняття 5 «Географія туризму», 1. Принципи сталого (гармонійного) розвитку туризму. 2. Архітектурно-містобудівна організація відпочинку і туризму як форма облаштованості туристичної інфраструктури.	2	Осн.: 6, 9, 13 Дод.: 15

Продовження таблиці 4

1	2	3	4	5
<p>Тема 7 «Соціологія туризму». Лекція 7, 1. Проблеми мотивації туристичної діяльності. 2. Структура соціології туризму. 3. Туризм як соціокультурний інститут.</p>	2	<p>Практичне заняття 6 «Соціологія туризму», 1. Структура соціології туризму. 2. Туризм як соціокультурний інститут. 3. Соціологічні аспекти дослідження туризму.</p>	2	<p>Осн.: 3, 11, 12 Дод.: 15, 17</p>
<p>Тема 8 «Культурологія туризму», 1. Засоби, методи та механізми закріплення культурозначущої інформації в практиці туристської діяльності. 2. Формування комунікативної, культури, культури спілкування, взаємоповаги, толерантності особистості засобами туризму.</p>	-		-	<p>Осн.: 3, 11, 12 Дод.: 15, 19</p>
<p>Тема 9 «Психологія та етика туризму». Лекція 8, 1. Місце психології та етики туризму в туризмологічному знанні. 2. Психологія в процесі туристської діяльності. 3. Психологічні проблеми управління сферою туризму.</p>	2	<p>Практичне заняття 7 «Психологія та етика туризму», 1. Психологія в процесі туристської діяльності. 2. Психологічні проблеми управління сферою туризму. 3. Етичні виміри туризму.</p>	2	<p>Осн.: 11, 12 Дод.: 19</p>
<p>Тема 10 «Педагогіка туризму». Лекція 9, 1. Проблеми формування особистості засобами виховання. 2. Навчання і розвиток у контексті гуманітарно-соціальних функцій туризму.</p>	2		-	<p>Осн.: 7, 8 Дод.: 18, 19</p>

Продовження таблиці 4

1	2	3	4	5
Тема 11 «Праксеологія туризму». Лекція 10, 1. Праксеологія туризму як наукове осмислення туристських практик. 2. Праксеологічні принципи туризму. 3. Інститут гостинності як чинники праксеологічного знання.	2	Практичне заняття 8 «Праксеологія туризму», 1. Економіка туризму. 2. Менеджмент та маркетинг туризму. 3. Правові аспекти туризмознавства. 4. Екологія навколишнього середовища як чинник аквізиції туристів	2	Осн.: 5, 7, 10 Дод.: 15
Разом	20		16	

Розділ 5. Самостійна робота студентів

Таблиця 5. Види, форми самостійної роботи студентів та засоби контролю їх виконання під час вивчення дисципліни «Туризмологія» для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра

<i>Вид і форма самостійної роботи студентів</i>	<i>Засоби контролю</i>
<i>1. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій	1.1. Активна участь в різних видах аудиторних занять
1.2. Виконання домашніх завдань	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Підготовка до практичних занять	1.3. Активна участь у практичних заняттях
1.4. Підготовка до модульної контрольної роботи	1.4. Написання модульної контрольної роботи
<i>2. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1 Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату під час аудиторних занять
2.3 Аналітичний огляд наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
<i>3. Наукова робота</i>	
3.1. Участь в наукових конференціях і семінарах	3.1. Доповіді на наукових студентських конференціях і семінарах
3.2. Підготовка наукових публікацій	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подача до друку
3.3. Виконання завдань в рамках дослідницьких проектів кафедри	3.3. Використання матеріалів в звіті з НДР

Розділ 6. Методики активізації процесу навчання

1. Проблемні лекції (теми)
2. Робота в малих групах
3. Презентації
4. Семінари-дискусії
5. Наукові дебати

Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Туризмологія» для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра здійснюється на практичних заняттях протягом семестру, має на меті перевірку рівня підготовленості студента при виконанні конкретної роботи.

Об'єкти поточного контролю: відвідування лекцій, практичних занять і активність роботи протягом семестру; результати виконання модульних контрольних робіт; підготовка та захист індивідуальних навчально-дослідних та теоретично-аналітичних завдань; участь у наукових конференціях.

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, семінарських (практичних, лабораторних), перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни.

Під час проведення лекцій застосовуються такі методи контролю, як усне опитування студентів з питань, визначених планом лекцій та пов'язаних з матеріалом попередніх лекцій, дискусійне обговорення проблемних питань з теми лекції та інше.

При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій та інше.

Поточний контроль виконання студентами індивідуальних і домашніх завдань здійснюється за допомогою перевірки науково-педагогічним працівником результатів розв'язання розрахункових завдань. Оцінювання здійснюється за допомогою національної шкали оцінок. Студенти виконують дві поточні модульні роботи, кожна з яких оцінюється у 100 балів, а загальна підсумкова оцінка розраховується як середнє арифметичне.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається за середньозваженою оцінкою, виходячи із загальної оцінки за поточний модульний контроль і оцінки за здачу екзамену. Оцінювання знань студентів при здачі екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$M \times 0,6 + E \times 0,4$$

де M – загальна оцінка за поточний модульний контроль;

E – оцінка за екзамен;

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і здачу екзамену

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Туризмологія»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Туризмологія»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	6
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках	6
	2. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	3. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
Разом		30

Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення

Перелік інформаційних джерел

Основна література:

1. Абрамов В. В. Історія туризму : підручник / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. - Х.: ХНАМГ, 2010. - 294 с.
2. Зорин И.В. Туристика / И.В. Зорин, В.А. Квартальнов. - М. : Советский спорт, 2001.
3. Ердаuletов С.Р. Основы туризмологии : учеб.-метод. пособие / С.Р. Ердаuletов. - Алматы : Казах Университет, 2009.
4. Квартальнов В.А. Туризм / В.А. Квартальнов - М.: Финансы и статистика, 2002. - 320 с.
5. Крачило Н.П. Основы туризмозведения / Н.П. Крачило. - К.: Вища школа, 1980.
6. Любiцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посiбник / О.О. Любiцева. - 3-є вид., переробл. та допов. - К. : «Альтпрес», 2005. - 436 с.
7. Любiцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник / О.О. Любiцева, В.К. Бабарицька. - К. : Київський університет, 2008. - 450 с.
8. Сакун Л.В. Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира : монография / Л.В. Сакун. - К. : МАУП, 2004. - 399 с.
9. Севастьянова С.А. Региональное планирование развития туризма и гостиничного хозяйства : учеб. пособие / С.А. Севастьянова. - М. : КНОРУС, 2007. - 256 с.
10. Окишев П.А. Основы туризмозведения / П.А. Окишев - Томск, 2005.
11. Пазенок В.С. Туризмология (теорія туризму): навч.-метод. посiб. / В.С. Пазенок, В.К. Федорченко, О.А. Кручек, І.М. Мініч. - К.: КУТЕП, 2010. - 70 с.
12. Туризмология: концептуальні засади теорії туризму : науково-навчальне видання. - К. : КУТЕП, 2008. - 825 с.
13. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т.І. Ткаченко. (2-ге вид. від. ред. доп.). – К: КНТЕУ, 2009 - 436 с.
14. Філософія туризму : навч. посiбник / за ред. В.К. Федорченка, В.С. Пазенка. - К. : Кондор, 2004. - 268 с.

Додаткова література:

15. Наукові записки КУТЕП: Збірник наукових праць. Серія: філософські науки. Вип. 7 / ред. Пазенок В. С. (голова). - К. : КУТЕП, 2010. - 296 с.
16. Франжиалли Франческо. Туризм как фактор устойчивости развития / Франжиалли Франческо // Гостиничный и ресторанный бизнес. - 2002. - № 7.
17. Пазенок В. С. Феномен туризма - «человеческое измерение» / Гостиничный и ресторанный бизнес. – 2001. - № 1 (4).
18. Федорченко В. К. Педагогіка туризму / В. К. Федорченко, Н. А. Фоменко, М. І. Скрипник, Г. Р. Цехмістрова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 296с.
19. Глобальний етичний кодекс туризму, 1999 (Чилі).

2. Перелік складових навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни

1. Навчальна програма
2. Робоча навчальна програма
3. Навчальні завдання для практичних занять
4. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їх виконання
5. Пакети комплексних контрольних завдань (робіт) та критерії їх оцінювання
6. Модульний контроль (поточні модульні роботи)
7. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання
8. Комплект екзаменаційних білетів
9. Тематика науково-дослідної роботи студентів